

Фонд 5170

Опис 51

Інв. 5 $\frac{2818}{3}$

Севера

Іван Васильович,
український скульптор

Крайні дати документів:
1918-1967

1
ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ-МУЗЕЙ
ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА УРСР

СЕВЕРА ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ

1891-1971

український скульптор

(назва фонду)

ФОНД № 170

ОПИС № I

справ постійного зберігання

(назва опису)

1918-1967

(крайні дати документальних матеріалів)

ПЕРЕДМОВА
ЗМІСТ

Іван Севера Іван Васильович, український живописець, 1893 р. народився 21 травня 1893 р. в с. Білківці Івано-Франківської губернії. Закінчив Київський університет імені Шевченка. Працював у різних музеях та галереях. Автор численних картин, зокрема «Вітер», «Сонячний день», «Воскресіння Христове» тощо. Помер 1978 р.

ПЕРЕДМОВА		3 - 7
Список скорочень		8
Іменний покажчик		9
I. Творчі матеріали Севери І.В.	I	10
II. Листи до Севери І.В.	2 - II	10
III. Матеріали до біографії Севери І.В.	12- 19	11
IV. Матеріали про Северу І.В.	20- 21	12

Іван Севера народився в с. Білківці Івано-Франківської губернії. Закінчив Київський університет імені Шевченка. Працював у різних музеях та галереях. Автор численних картин, зокрема «Вітер», «Сонячний день», «Воскресіння Христове» тощо. Помер 1978 р.

У 1908 по 1909 рр. Іван Севера працював у іконописній майстерні Станіслава. Незважаючи на тяжкі умови праці, він знаходив час і для своїх власних творчих пошуків, продовжував досліджувати свою умілість і художні навички. Протягом участі у крайових виставках, де його роботи користувались успіхом.

У 1910 році Севера І.В. вступив до Львівської школи художнього ремесла I, закінчивши її в 1914 році, одержав диплом спеціаліста-художника. Після закінчення школи професор Ян Нальборчик запропонував йому залишитися працювати при ній адистентом. Але Севера відмовився, хотів учитися далі, вправно провідати до Риму.

ПЕРЕДМОВА

Севера Іван Васильович, український скульптор, заслужений діяч мистецтв з 1963 р., народився 21 травня 1891 р. в с.Новосілки /тепер Львівської обл./ в бідній селянській родині. Малородючі землі Яворівщини майже не давали хліба і кустарні промисли, зокрема різьба по дереву, дуже часто були єдиним засобом до існування. Так жила і сім'я Северів. Захоплено дивився син на вмілі руки батька, з-під яких виходили прості і красиві речі. Він і сам залюбки вирізав різні дитячі іграшки. В сім років батьки віддали його вчитися до сільської початкової школи. Хлопець вчився добре і навіть, як репетитор, допомагав у навчанні синам багатих батьків. Але навчатись йому довго не довелось, сім'я не мала для цього змоги. І він, покинувши рідну оселю, іде в люди. Спочатку юнак, ходячи по селах, жив випадковими заробітками, аж поки не дійшов до мальовничого містечка Яворова. Тут з 1904 по 1907 рік він навчається в різьбярській школі. Школа дала юнакові перші фахові знання, перші навички в омолодінні складною технікою різьби. Одержавши свідоцтво про закінчення школи, Севера І.В. їде до м.Львова.

З 1908 по 1909 рр. Іван Севера працював у іконостасній майстерні Стацицина. Незважаючи на тяжкі умови праці, юнак знаходив час і для своїх власних творчих пошуків, продовжував вдосконалювати свою умілість і художні навички. Приймає участь у крайових виставках, де його роботи користуються успіхом.

В 1910 році Севера І.В. вступає до Львівської школи художнього промислу і, закінчивши її в 1914 році, одержує диплом скульптора-декоратора. Після закінчення школи професор Ян Нальборчик запропонував йому залишитись працювати при ній асистентом. Але молодий скульптор хотів учитись далі, мріяв про від'їзд до Риму.

Всі плани зруйнувала війна 1914 року. І Севера І.В. вступає до Петербурзької академії художеств. Тут, в Академії, починає кристалізуватися самотній талант скульптора. Його вчителями були Беклемішев В.О., Залеман Г.Р. Реалістична, прогресивна основа творчості цих майстрів дала напрям розвитку молодого таланту, спрямувала його на певний шлях. З'являються його перші кваліфіковані скульптурні роботи. Найбільш вдалим був бюст "Старенька бабуся".

В 1918 році Севера І.В. емігрує до Туреччини. Після марних намагань потрапити до Італії він опиняється в Чехословаччині і вступає до Празької академії мистецтв. На той час Празька академія мистецтв була одним з передових європейських мистецьких учбових закладів з реалістичними традиціями і основами.

Його вчителем був відомий скульптор, професор Ян Штурса, який в той час переживав період блискучого творчого піднесення. В Празі Севера І.В. провчився один рік, але до кінця свого життя з теплотою згадував свого вчителя і щирого друга.

Наприкінці 1921 року скульптор переїздить до Риму і вступає там до Академії мистецтв. У Римі Севера І.В. знайомиться з творчістю Леонардо да Вінчі, Мікеланджело, Донателло та інших митців. Опанувавши італійську мову, читає Данте, Тассо, Овідія. Його вчителем був професор скульптури Отторе Ферраді. Севера І.В. опановує нові для себе види скульптури, як барельєф і горельєф. Його горельєфна скульптура "Студія хлопця" здобуває загальне схвалення викладачів.

Закінчивши трирічне навчання в Академії, Севера І.В. одержує диплом і повертається до Праги.

Це був 1924 рік. Тут він продовжує працювати в майстерні Яна Штурси і виконує такі роботи як "Філософ", "Робітник", "Композитор" та ін.

В 1925 році скульптор виставляє свої роботи разом з чеськими художниками – членами товариства "Красоумна єднота". Крім скульптур він експонував вісім малюнків. Виставка користувалась великим успіхом.

1926 рік був переломним і в творчості, і в житті митця. Він повертається на Батьківщину. Приймає пропозицію зайняти посаду викладача скульптури в Київському художньому інституті і переїздить до Києва. В Києві Севера І.В. працював до 1929 року, після чого переїздить до Харкова.

З київських робіт найбільш вдалим були погруддя молодого Шевченка Т.Г. та Леніна В.І. Обидві роботи експонувались на II Всеукраїнській художній виставці.

З 1929 по 1933 рік Севера І.В. працює в Харкові на посаді викладача скульптури Харківського художнього інституту. Тут він створює нові роботи: "Паціфікація", "Дамо країні вугілля", "Дейка" та ін. Повертається знову до одного з улюблених видів скульптури – барельєфу. Розпочинає роботу над створенням конкретних образів. Особливо це виявляється в роботах, виконаних у м.Фрунзе, куди скульптор переїжджає в 1934 році. Ним створені погруддя "Узбек", "Узбечка", композиція "Узбецькі діти", зроблено цілу серію замальовок.

Пропрацювавши у Фрунзе один рік, Севера І.В. переїздить до Москви. В Москві він працював у товариствах "Скульптура", "Всекохудожник". Знайомиться з скульптором Шадром І., який допомагав йому в творчих і ділових справах.

В 1940 році Севера І.В. переїздить до Можайська, де його і застает війна. Його захоплюють, як полоненого, і вивозять на захід. Після довгих поневірянь, він нарешті повертається до Львова.

В перші післявоєнні роки і пізніше Севера І.В. працює головою

художньої ради Львівської скульптурно-керамічної фабрики, потім займав посаду викладача у Львівському училищі прикладного мистецтва. В лютому 1947 року організовується Інститут прикладного і декоративного мистецтва, де він працював завідувачем кафедрою скульптури. Поряд з педагогічною роботою, скульптор працює творчо і самобутньо над створенням нових творів. З'являються скульптури Івана Гонти, Лесі Українки, Івана Франка, Василя Стефаника; ряд символічних композицій "Збунтований Єгипет", пам'ятник солдатові з символічною фігурою жінки та ін. цікаві роботи.

Довгий і плідний творчий шлях скульптора. Багато його робіт зберігаються в різних музеях країни. Його творчість завжди була тісно пов'язана з передовими реалістичними традиціями народного мистецтва.

Помер Севера І.В. в 1971 році у м.Львові.

Матеріали про життя і творчість митця до архіву-музею були передані в 1968 році самим фондоутворювачем.

Фонд складають документи за 1918-1967 рр. Найвні матеріали не дають вичерпної інформації про творчість фондоутворювача, мало розкривають його особистість.

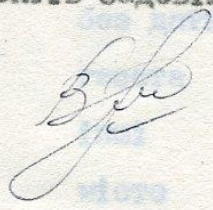
В розділі творчих матеріалів зберігаються лише ескізи скульптур. Зберігається незначна кількість листів до Севери І.В. Це листи Гаврилюка Ю.С., Дерегуса М.Г., Мозалевського І.І., Турганова Б.О. та ін.

Розділи "Матеріали до біографії" та про Северу І.В. представлені особистими документами скульптора, матеріалами службової діяльності та редакційною заміткою про життя і творчість митця.

Фонд нараховує 21 одиницю зберігання, які систематизовано в описі за хронологією, а листи - за алфавітом.

До опису складено науково-довідковий апарат: передмова,
іменний покажчик, список скорочень, зміст.
Фізичний стан документів задовільний.

Провідний архівіст



Н. С. Возна

Радянська художня Галерея
Москва

Список скорочень

АБіА	Академія будівництва і архітектури	
б/д	без дати	
газ.	газета	2
ін.	інші	3
м.	місто	4
нім.	німецька	5
олів.	олівець	6
пап.	папір	7
РХУ	Радянські художники України	
чеськ.	чеська	10

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Класифікаційно-перекласифікаційний відділ ЦДА і МДА УРСР

01.12.93

№ од. зб.

Бень М.В.	ФОНД № 170 СПРАВА ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ	2
Васильєв Г.І.		3
Гаврилюк Ю.С.	/1891-1971/	4
Горбачевський	український скульптор	5
Дерегус М.Г.	ОПИС № 1	6
Левицький І.	справа постійного зберігання	7
Мозолєвський І.І.	1918-1967	8
Паливода	(всього листів документів)	19
Полякова М.	№ документа № 331 від 18.10.1968 р.	9
Турганов Б.О.		10

ГОЛОВНІ СПРАВИ

Дати документів	Кількість документів	Кількість аркушів	Примітки
А. ТЕОРИТИЧНІ МАТЕРІАЛИ			
Українські скульптори. 1935-1968, 1/1	12	12	
Б. ЛІСТИ ДО СІЗЕРИ І.В.			
1932-1940	1	2	
Васильєв Р.І./ № документа	/1938/	1	2 3

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням експертно-перевірної
комісії ЦДАМЛМ УРСР

Протокол № 18 від 01.12.93

Голова

ФОНД № 170
СЕВЕРА ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ

/1891-1971/

український скульптор

О П И С № 1

справ постійного зберігання

1918-1967

(крайні дати документів)

Надходження згідно акту № 331 від 18.10.1968 р.

№№ п/п	ЗАГОЛОВКИ СПРАВ	Дати документів	Кількість документів	Кількість аркушів	Примітки
	І. ТВОРЧІ МАТЕРІАЛИ				
1.	Ескізи скульптур. Пап., олів.	1935- 1958, б/д	12	12	
	ІІ. ЛИСТИ ДО СЕВЕРИ І.В.				
2.	Бень М.В.	22 травня 1940	1	2	
3.	/Васильєва Г.І./ Без початку.	/1938/	1	2	3

№№ п/п	ЗАГОЛОВКИ СПРАВ	Дати документів	Кількість документів	Кількість аркушів	Примітки
4.	Гаврилюка Ю.С.	25 листопада 1950	2	3	
5.	/Горбачевського/ м.Прага.	31 гравня 1929	I	I	
6.	Дерегуса М.Г.	9 листопада 1934	I	3	
7.	/Левитського І./:	24 вересня 1931	I	I	
8.	Мозалевського І.І.	18 вересня 1954	I	3	
9.	Полякової М.	1948	I	I	
10.	Турганова В.О.	/1940/	I	I	
11.	Невстановлених осіб. Нім. та чеськ. мови.	3 лютого 1921, 29 гравня, 22 липня 1943	3	3	

№ п/п	ЗАГОЛОВКИ СПРАВ	Дати документів	Кількість документів	Кількість аркушів	Примітки
	<p>III. МАТЕРІАЛИ ДО БІОГРАФІЇ СЕВЕРИ І.В.</p>				
	<p>I. Особисті документи</p>				
12.	<p>Автобіографія. Уривок.</p>	б/д	I	I	
	<p>***</p>				
13.	<p>Посвідчення /про навчання в Вищому художньому училищі/ при Академії художеств.</p>	<p>10 травня 1918</p>	I	I	
14.	<p>Особисте посвідчення.</p>	<p>18 січня 1933</p>	I	I	
	<p>2. Матеріали службової діяльності</p>				
15.	<p>Протокол оцінки роботи студентів скульптурного факультету. /За участю Севери І.В./.</p>	<p>28 квітня 1927</p>	I	I	
16.	<p>Листи АБіА УРСР, Харківського художнього інституту, спілки РХУ м. Львова та ін. установ про участь Севери І.В. у виданні "Історії українського мистецтва" та вирішенні ряду організаційних питань.</p>	<p>8 липня 1927-18 січня 1959</p>	8	10	

№№ п/п	ЗАГОЛОВКИ СПРАВ	Дати документів	Кількість документів	Кількість аркушів	Примітки
17.	Листи Оргкомітету Спілки художників Киргизії та Фрунзенського міськвідділу комунального господарства про придбання для картинної галереї скульптури Севери І.В. та участь його в створенні пам'ятника Леніну В.І.	20 вересня 1934, 16 лютого 1935	2	2	
18.	Довідка про роботу Севери І.В. в міськкомунвідділі м. Фрунзе та виписки з наказів по Центральному художньо-промисловому училищу про звільнення його з займаних посад.	23 березня 1935-30 січня 1940	3	3	
19.	Вітання від Паливоди з присвоєнням звання Народного художника України.	/1963/	1	1	
IV. МАТЕРІАЛИ ПРО СЕВЕРУ І.В.					
20.	"И.В.Севера - украинский скульптор". Редакційна стаття про творчість митця. Вирізка з газ. "Курортная газета".	20 вересня 1967	1	1	

№ п/п	ЗАГОЛОВКИ СПРАВ	Дати документів	Кількість документів	Кількість аркушів	Примітки
----------	-----------------	--------------------	-------------------------	----------------------	----------

21.

Ж Ж Ж

Здавальний опис.

11
Травня
1972

1

2

До опису внесено 21 /двадцять одну/ одиницю зберігання з № 1 по № 21, 45 /сорок п'ять/ документів на 55 /п'ятидесяти п'яти/ аркушах.

Укладач:
провідний архівіст
19.08.93 р.

Н.С.Возна

Прийнято на державне зберігання до архівосховища 21 /двадцять одну/ од.зб. - 45 /сорок п'ять/ документів на 55 /п'ятидесяти п'яти/ аркушах за 1918-1967 рр.

Документи передали:
зав.відділом
державного обліку і НДА
провідний архівіст

Г.І.Духновська
Н.С.Возна

Документи прийняли:
зав.відділом забезпечення
схоронності документів
ст.охоронець фондів
17.12.93 р.

М.А.Савчук
В.П.Цільницька

Усього в даному опису пронумеровано 12 (дванадцять) аркушів

10.06.1994 Пров. арх. Сіф (Сєрицька Л.В.)